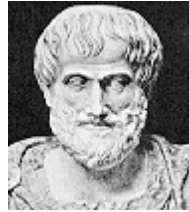

ADAMEC JIŘÍ
FILOSOFICKÝ SEMINÁŘ
KATEDRA TEORIE

ZE VŠEHO, CO TI PATŘÍ NEVEZMU SI NIC

AD CORIGIAM CALIGAE NON ACCIPIAM EX
OMNIBUS QUE TUA SUNT

Jiří Adamec

Brno 2023

**ZE VŠEHO, CO TI PATŘÍ
NEVEZMU SI NIC**
AD CORIGIAM CALIGAE NON ACCIPIAM EX
OMNIBUS QUE TUA SUNT

Jiří Adamec

Ze všeho, co ti patří, nevezmu si nic – non accipiam ex omnibus quae tua sunt

© Jiří Adamec
Filosofický seminář – katedra teorie
IČ 105-48-629/154

Předkládaný text nemá redakční úpravu a korekturní zpracování. Tímto se omlouváme za případné tiskové nedostatky, které mohly uniknout naší pozornosti.

Milí posluchači,

předložená knížka má snahu, informovat vás o jednom fragmentu biblické tematiky, který se věnuje možností znovunavázání a přetváření upadajících hodnot. Zpětným pohledem, jak se domnívám, je možné lépe zahlédnout pozvolné vytrácení odpovědnosti za individuální život, rozvíjený na podkladě osobní důstojnosti. Podobných témat již bylo vypracováno bezpočtu. Budeme se pohybovat na ose *teologie, filosofické antropologie, existencialismu a fenomenologie*. Ti z vás, kteří se díváte do budoucna s nadějí, že vám bude psychologie sloužit k práci s klienty (ať už na jakékoli úrovni), mohou tímto příspěvkem rozšířit pole otázek, stejně jako slovník, kterým budete schopni komunikovat, někdy složité otázky bytí, po jejichž zodpovězení lidé s psychicky nevyrovnaným obsahem touží. Přeji vám, klidný náhled a kritické myšlení, zejména stran vlastní sebereflexe, kterou tak můžete podpořit zejména vlastní znalost duchovní tematiky.

A J

*„Bude-li naslouchat moudrý, přibude mu znalostí
a rozumný získá schopnost...“*

*„Audiens sapiens, sapientior erit, et intelligens
gubernacula possidebit...“*

(Přísl. 1,5)

O B S A H

Úvod

§1. Jak si nebrat, co není mé?

§2. Dej mi, prosím, doušek vody

§3. Na počátku, jako na konci

§4. Obejmi svoji zahradu

§5. Vzal jsi a bereš víc, než je ti dáno

Závěr

Dodatek - Ve vší skromnosti

Otázky a poznámky

Ú V O D

Spiritualita a duchovní poradenství se vždy v pohnutých dobách stávali důležitými opěrnými body, pro návrat k tradičním hodnotám, k naději, k horizontu časů příštích. Citát v názvu této knížky pochází z *Gn. 14,23* a je doplněn svým latinským originálem z překladu (*Vulgata*) *Bible* (SZ a NZ) do latiny sv. Jeronýmem (345 – 420). Uvedená slova pronáší „král“ *Malkisedach*, nejvyšší duchovní na území *Kanaánu* k *Abrahamovi*: *ad corrigiam caligae non accipiam ex omnibus que tua sunt (ze všeho, co ti patří, nevezmu si nic)*.

Východiskem pracovního tématu v názvu předložené knížky nám bude, pojednat o důležitosti **pokory**. K jejímu objasňování lze přistupovat z různých stran. Zaujal mne v této souvislosti právě ten moment, kterým se v uvedeném znění poukazuje na význam: *ponechat původní na svém místě a nebrat si nic dalšího, aby nebyla porušena jednota*. Takto lze chápat hlubší význam onoho uvedeného citátu. Εἰ ἀπὸ σπαρτίου ἕως σφαιρωτῆρος ὑποδήματος λήμψομαι ἀπὸ πάντων τῶν σῶν... (*Gn. 14,23*; in *Septuaginta*). Klíčovými jsou zde potom slova: *πάντων* a *omnes* (neboli „všechno“), pak také slovo: „*tvé*“ (*σῶν* a *tua*) stejně jako, dále slovo: „*zůstane*“ (*ὑποδήματος* a *non accipiam*).

Naše doba je plná marnosti. Lidská mysl se zmítá v nejasných názorech, manipulativnosti, plochých zájmech, a to vše zasazené do okenního rámu s nespočtem rozbouřených emocí. Jakýkoli pokus přeskočit vlastní přítomnost, nedořešenou úkoly, které před sebou má, končí kolapsem. Je nade vše jasné, že se musí něco stát, aby došlo ke změně. V tom nejpozitivnějším smyslu slova, k zastavení času, návratem k původnímu bytí a jeho vyzvednutím z prachu zapomnění. Tímto opomíjením vlastní původnosti, zahnali jsme se do kouta. Cesta? Trpělivé přemáhání nicotných tužeb, pozů-

stáním na časové ose a ohlížení, se zpětným přívratem k pravdě bytí, nikoli útekem, ale duchovní prací na sobě samých! Jak? No, přesně tak, jak bylo právě popsáno. A znovu, jak že tomám udělat? Sebevylomením z proudu událostí, pozitivní samotou, postojem, jenž mne v mnoha ohledech učiní pouhým pozorovatelem. A opět, jakže to mám zvládnout? Odvahou k laskavosti, odvahou k sobě samému, odmítáním býtí součástí něčeho, co jest, tak jako tak, neosobním životem a tudíž i neodpovědností druhých, za sebe samé. Všechny pokusy zachrániti svět končí individuálním kolapsem nebo vyhořením, zklamáním. Duševní svěžest jest zaručena tichostí individuace (*C. G. Jung*), poodstoupením od vnučujícího se vnějšku, příkladem ve vytrvávání hodnot, snášením ústrků, vítězstvím na běsnícím davem plným zloby, ochoty zesměšňovat *normální* život, co by udajnou nudu či něco staromileckého.

Člověk zapoměl na radost ze sdílené jednoduchosti z níž nic okamžitě nepovstává. Ovšem jen takový poločas na rozmyšlenou, může pomoci k uchopení okamžiku. „*Chceš-li milovat život a vidět dobré dny, zdržuj jazyk od zlého – Qui enim vult vitam diligere et videre dies bonos coerceat linguam suam a malo*“ (1.Petr 3,10). Není totiž člověku dáno, aby se stal lepším, jestliže jeho řeč následuje zlou mysl. V moderní psychologii je dnes proto populární slovo „*sebereflexe*“. Všichni totiž hledíme jeden na druhého s nadějí, že se zastaví a zamyslí nad odpovědností toho, co říká, a jak se také na základě toho chová. Změna však nemůže přijít od druhého, pokud se jí člověk nechopí sám za sebe. Toto „*eo ipso esse*“, o sobě *jsoucí*, je základem rovněž změny a takové odpovědnosti, a v posledku i námahy, která jest nepřenositelná, individuální a vždy jaksi svá.

Jiří Adamec, Brno - léto 2023

§1. JAK SI NEBRAT, CO NENÍ MÉ?

Otázka by mohla pro někoho býti srozumitelnější ve tvaru: *Proč si nebrat, co není mé?* V obou případech se jedná o správně položenou otázku. Tu, kterou zde uvádím v nadpise paragrafu však považuji za té druhé nutně předcházející. Proč? Způsob našeho tázání vychází totiž z vnitřní, intrapsychické pohnutky, která má souvislost s nejpůvodnějším, pradávným zákazem: *Z každého stromu v zahradě můžeš svobodně jíst, kromě stromu poznání **dobra a zla**; Praecepitque ei, dicens: Ex omni ligno paradisi comede, de ligno autem scientiae **boni et mali**, ne comedas; Καὶ ἐνετεί ατο κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδαμ λέγων Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγη, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν **καλὸν καὶ πονηρὸν**, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ (Gn. 2,16-17).*

Bible se zde otevírá jako nejpůvodnější alegorie na lidskou povahu. Co však rovněž zaujme, tak tj. její metafysický přesah. Budoucnost lidského pokolení je marností odolávání nejrůznějším duševním (popřípadě *pudivým*) svodům. Nic méně, co stojí v pozadí tohoto přikázání dál? Na jedné straně je člověku dána možnost výběru. Zákaz nejíst ze *stromu poznání* má sice své striktní znění, ovšem tento strom poznání není člověku ukryt, ale poskytnut jako možnost, rozhodovat se podle vlastní vůle. Dodatkem tohoto božího přikázání totiž je: *in quocumque enim die comederis ex eo, **morte** morieris – v den, kdybys z něj jedl, jistě **zemřeš** (ἢ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, **θανάτῳ** ἀποθανεῖσθε).*

Člověk tedy neobývá svět pouze ve vlastním smyslu starání se o bytí v příslušném tvaru existence, ale stejně tak je nucen zaobírat se jeho nejrůznějšími svůdnostmi. Jednou z nejvýznamnějších potom jest, že se *vlivem svého sklonu po poznání*, stává „nucen“ zaobírat „věcmi“, které samy o sobě nejsou pro jeho individuální bytí podstatné, ale i tak jej přitahují a rozněcují vášně.

Slovo **zemřeš**, jest ovšem zapotřebí v tomto případě, chápat jako *alegorii*. V jakém smyslu? V tom, že v člověku *zemře radost z pokoje, jednoty, bestarostnosti*. Na druhé straně jablkem *ze stromu poznání* člověk v sobě otevře stavidla dychtivosti po poznání, které v něm bude udržovat zájem po věcech smyslově pozemských a nikoli duchovních. Jeho život se stane namáhavým překonáváním vnímaných rozdílů. Neznamená to, ovšem, aby se člověk nadobro chtěl tohoto svého způsobu vnímání vzdát. Poznání jest dobrý způsob, jak sama sebe udržovat také v zájmu po poznání Boha. Pouze při kládání významů věcem smyslově vnímatelným a jejich rozdílům, bude člověk muset neustále zvažovat, co do skutečných potřeb, participovat na nich, co by věcech nějakého významu a důležitosti. *Zemře* tedy v člověku přirozená radost z *darů života*, o kterou bude muset usilovat uvědomováním si sebe sama v rozdílu ke stvořenému světu, jemuž se tímto aktem „poznání“ vzdalí směrem k sobě, a o opětné splynutí se světem (v *rajské zahradě Edenu*), bude muset žádat, a to například: *pokorou, modlitbou, pokáním a odpuštěním*.

Uplatněno pak směrem k praktickému životu člověka, rozšiřuje se tato alegorie mnohem dál. Jakékoli vzetí v držbu, například i vědomím, které se nechce vzdát myšlenky, je současně draze placeno trestem zaujetí, jednostranností, úporností nebo, až duševními útrapami. Umět správně nastavovat zájem toho, co si člověk „vezme“ ze „stromu poznání“, proto představuje osudové okamžiky lidské existence. Carl Gustav Jung správně postuluje stejný problém ve znění, kterým podtrhuje, že: *taková jest psychická trýzeň, jaké jest zaměření duše*. V tomto smyslu to může být rovněž *mysl*, která se, až s patologickou sveřepostí zaobírá obsahem toho, co jest jí doměle veledůležitým tématem, aniž by z hlediska vědomí vůbec mohlo dojít ke korekci, když se člo-

věk domnívá, že to, co mu, tak zvaně vešlo do hlavy, je zhola téma nicotné. V těchto momentech člověk „umírá“, stejně jako podobným způsobem „umírá“ mnohdy i lidské společenství či lidstvo samo. Určeno až sem, není nutné další prosvětlování tématu.

Otázka z nadpisu, tohoto paragrafu, ovšem na své zodpovězení stále ještě čeká.

V niterném světě domnělých potřeb, člověk ztrácí dosah k objektivitě a nadhledu, stejně jako k chápání souvislostí, za které je, svým chováním, odpovědný. *Abychom však výklad učinili přístupnějším tím, že se začne od toho, co je snazší, musíme poznání jednoduchých věcí čerpat z věcí složených a postupovat od pozdějšího k dřívějšímu. Proto se musíme nejprve zabývat významem jsoucna, a teprve poté významem esence. - Quia vero ex compositis simplicium cognitionem accipere debemus et ex posterioribus in priora devenire, ut, a facilioribus incipientes, convenientior fiat disciplina, ideo ex significatione entis ad significationem essentiae procedendum est* (Thomae Aquinatis, *De ente et essentia*; Prologus, Tomáš Machula a Lukáš Novák, Universitas Bohemiae Meridionalis, 2023).

A to jest, náš úkol. Možnost zahlédnutí výsledku, jenž se na počátku všeho stal ve své jednoduchosti pro naši současnost tak obecným, tak velikým, tak zdánlivě nepřekonatelným, tak přehlednutelným, až v samé své podstatě zanikl.

A rovněž: *Všichni lidé od přirozenosti touží po vědě - Πανθησ ανθρώποι του ειδεναι ορεγονται φυσει* (Aristotelés, *Metafysika*, 980^a 21).

V obecném měřítku, všichni lidé touží po naplnění vášně, kterou nazýváme poznáním. V nekritickém přístupu ke skutečnosti, ale stejně tak k vlastním idejím, srovnáváme se zemí jsoucno v jeho vlastních jednotlivostech. Takto viděno, podstata věcí se vytrácí na úkor

této všeobecnosti, která chce komukoli sebrati, co jeho jest. Tato bezrozdílovost přístupu k pravdě je výsledkem neuznání rozdílovosti názorů, nerespektování faktu, že jsoucno jest složené pouze z toho, co může sebe samo identifikovat zase a jen, se sebou samým. Tím bylo dosaženo všeobecné nepravdy, mrákotu myšlení, zničení filosofů, domnělého práva vstupovati tam, kde se jsoucno utváří pouze a jen sebou samým.

Toto jest onen problém, kterého bylo dosaženo završením bezrozdílovosti, globálním myšlením, do něhož člověk upadl pod rouškou a zdánlivostí východiska, kladoucího si za původní cíl všejednotu trhu a peněz. Takto se Akvinského JSOUČNO člověku pomstilo, když se nechal vlastní ideologií vtáhnout do osidel nejvyšší z emocí – SVOBODY, která si měla přestat činit nárok na potřebu vlastního SVĚDOMÍ, Heideggerovy STAROSTI nebo Hegelova DUCHA v podstatném sebeurčení čili, sebereflexi, coby resultátu dějin.

Všeobecný duch *marnosti* tak prostoupil veškerou skutečnost. A přiživován dále povrchními „duchy“ politiky, umění, stejně jakož i každodenními „starostmi“ v prostých zájmech obyčejných lidí, strhává na sebe pozornost v domění, že to je ten pravý, bezstarostný tlukot srdce, i když hřmí války a jiné konflikty, popřípadě vlny migrantů neustále proudí, před čímž vším, a světe div se, dá se ještě nakonec, strčit hlava do písku. Nespokojenost je, přitom všem, nespokojenost jednotlivce, každého tohoto „pobytu“ (DASEIN) zvláště, který jako jediný patrně, na tomto světě ví, že jest. Takže nakonec vědomí o bytí zůstalo vězet kdesi hluboko v nevědomí, protože se všechna snaha člověka vrhla na pohodlí existence, pohodlí vyždímaného jsoucna, od něhož pozvolna přichází neomylné zprávy, že se toto všeobecné jsoucno hroutí pod tlakem oteplování a nemilosrdně tím sděluje příchod bytí, které s námi nepočítá.

Člověk se způsobem, jímž nabývá svého vědění, stal sám sobě nepřátelským, nebezpečným a sebezničujícím. Přítomné jsoucno je prosyceno otázkou: *Co bude dál (?) a některý pravověrný skeptik bude ještě více na horizontu budoucnosti, když zvolá: Jak zanikat, i přes všechno to, co má člověk na svědomí svým zapomněním na bytí, důstojně?!*

Člověk si vzal všechno a bere stále dál. Jsem dalek náboženských hesel, avšak vnucuje se mi zde právě to, které z řečeného plyne, jakoby zcela samozřejmě: *Člověk žije v hříchu a nikdy z něj, tedy až doposud, po podání jablka v zahradě Eden, nevystoupil.*

Jak tedy nastoupit cestu k obratu? Dívat se zpět a přitom kráčet dopředu se zde, ale jeví jako protimluv. Přesto, možnosti existují. Člověk se neubráníl svodu a zvědavosti. Zde jest patrně pramen cesty, kterou by šlo následovat. Všiměme si opatrnosti slov, která jsou zde volena: *Zde jest patrně pramen cesty.* Tímto „patrně“ chce býti naznačeno, že mohou existovat i jiné způsoby. Není nám na tomto místě nutné trvat na tom, že jiné cesty není. Protože, má-li někdo jiné cesty, není vhodné mu ji, pro stejný účel, brát. Čímž už hned na začátku, tohoto zájmu po východisku, přistupujeme k věci tak, že: *„Ze všeho, co ti patří, nevezmu si nic“.* Mějme tedy za dobré, chápat, že se v takovém případě schyluje k novému druhu dialogu. Chceme komentovat místo obratu. A tudíž jeho hlavní stránkou, hned na začátku je přijetí bytí v jeho nejvšeobecnější platnosti, a to, že *jest vždy něco (nikdy není nic – Leibniz),* co se naším přičiněním může opět vymezit sebou samým, když tomu ponecháme ono své – „jest“. Pojdme tedy zahlédnout *bytí* v tom, co se ukazuje na sobě samém, jako Husserlův *fenomén* nebo Heideggerovo *kladení otázky po smyslu bytí,* ale stejně tak, otázky, která je sama o sobě ještě původnější: *Jak odolávat doměle při-*

rozeným zájmům a potřebám, když to všechno je pouhá marnost, kterou se vytrácíme z horizontu bytí, zacházením do stínu malověrnosti, pomíjivosti a nejčastěji také výčitek svědomí a hanby.

§2. DEJ MI PROSÍM, DOUŠEK VODY ZE DŽBÁNU ***Pauxillum aquae mihi ad bibendum praebe*** ***de hydria tua (Gn. 24,17)***

Podle Heideggera v jeho pojednání „Věc“, představují džbán (lat. *hydra*) nebo kalich (něm. *Kelche*) nádobu, která v sobě podržuje součtveří: země, nebe, vína (vody) a díla. Ve všech čtyřech je člověk ukotven svým zájmem pojmát je v tomto celku a požívat jeho účelu k „obstarávání“ - *besorgen* (uhasínání) žízně. Je to přijímání nutné věci k pozůstání se jsoucnem, jestliže si člověk takové věci může dopřát, aby tedy zachoval svůj život, například vůči strážním počasí.

Doušek vody však, stejně tak může být pramenem vědění. Aby se člověk napil, je nucen se zastavit. A nejen to, Také se ztišit, zamyslet, rozhlédnou a případně *prohodit slovo*. Goethe někde ve *Faustovi* podtrhuje požadavek: „*Okamžiku setrvej, zamlouváš se mi*“. A jsou to právě tyto okamžiky, které člověku poskytují „*přístřeší vědění*“, *kolébku sebereflexe*, když přijímáním okamžiku v jeho jednoduchosti, potkává se, se sebou samým. Toto setkání, které jest plné pokory, neboť pramenitá voda omlazuje zemdlené tělo i mysl, poskytuje *nabývání ostrosti bytí*. Jen v takových okamžicích, kdy se člověk dostává do kontaktu se sebou samým, postřehuje krásu v jednoduchosti a marnost jiných tužeb. Pro někoho jest džbánem a douškem vody kostel a modlitba, pro jiného třeba zase procházka přírodou, někdo dá přednost opalování u rybníka či u moře, pro někoho se toto vše stává skutečností, jestliže bere do ruky štětec nebo dláto, a z vlastní představivosti po-

skytne dalším očím cosi krásného a třeba i jen pro krásu samu. Jsou i tací, kteří naplňují džbán myšlenkami, a tak druhým dávají pít z pramene vědění, který se stal věkovitou moudrostí. Všechna tato pozůstání v čase a místě jsou základním východiskem z pocitu marnosti, když zůstávají to jediné, čímž jest tvořivé myšlení, které se v momentě takového rozletu ducha stalo ukázkou zapomění na cokoli, co by chtělo býti někomu jinému uzmuťo, pro malichernost osobní potřeby. *Člověk sám se sebou zachází tak, jak myslí.* Jedna z častých otázek, které mi klienti s duševními obtížemi kladou, zní: *Jak se mám, ale zbavit těch myšlenek, které ve mně rozněcují stále dokola ony pocity marnosti?* Odpověď není vůbec jednoduchá. Pouhá rada mnohdy nestačí, klient se musí delší dobu zamýšlet nad významem takových myšlenek a zvědomovat si jejich neplodnost. Nejsou to totiž myšlenky, ale pouze asociované představy plné emocí. Ty jim nedovolují zastavovat se a věnovat se vklidu sobě samým. Jejich mysl je plná domnělých povinností a jejich citových barev. Když ke mně takový klient přijde, domnívám se, že mne žádá o *zastavení a osvěžení z poháru s čistou vodou.*

Džbán je forma. Jako taková musí mít také své náležitosti, například správně volený jazyk. Tomu pak, ale musí předcházet možnost porozumění (předporozumění). K tomu klient přichází zejména vůlí a odhodláním něco se sebou udělat.

V každodenním životě se takový moment uskutečňuje v celé řadě situací. Od rozhovoru s partnerem, s dětmi, na ulici, v zaměstnání. Umět se zastavovat a probíhajícímu okamžiku poskytnout prostor, aby proběhl ve své celistvosti, není každému dáno. Musí se to učit. Někdy se tomu říká *pohotovost reagovat* tak, jak si to situace vyžadují, aby potom nebyl člověk rozmrzelý z toho, že např. něco nevyznělo, tak jak by si to, naopak

přál nebo, aby si nevyčítal, že před někým možná vypadá hloupě, když tuší, že nereagoval odpovídajícím způsobem, přehrává-li si situaci zpětně ve své hlavě. Až do těchto detailů tedy lze zacházet, pakliže promýšlíme větu: *Dej mi prosím, doušek vody ze džbánu.*

V původním textu je součástí věty také slovo „tua“ (tvé, tvého). Je tím myšleno: z tvého džbánu. Jedná se tedy rovněž o dar, kterým je předesíláno ono zachování rovnocennosti. Nikdo nebude nikomu nic brát, vše zůstane zachováno a dar *trochy vody*, tuto jednotu společně prožité chvíle v krátkém čase osvěžení, má podtrhávat. *Jdeme tedy stále cestou zpětného přívratu ke smyslu bytí, jenž nám zmizelo z dohledu.*

Víme, že na počátku mělo být starání se o bezstarostnost. Džbán je rovněž nesen (na hlavě) těmi, kdo jsou Bohem vyvoleni k poskytnutí cesty. Jsou součástí příprav k přijetí nového vědění.

Tak v evangeliích sv. Marka a Lukáše shodně potom čteme: *Poslal tedy dva ze svých učedníků a řekl jim: „Jděte do města. Tam vás potká muž nesoucí džbán vody. Jděte za ním. Kam vejde, tam řekněte hospodáři: „Mistr se ptá: Kde je místnost, v níž bych se svými učedníky pojedl beránka?“ On vám ukáže velikou horní místnost, prostřenou a připravenou. Tam nám připravte večeři.“ Učedníci tedy odešli, a když přišli do města, našli všechno tak, jak jim řekl, a připravili beránka – „Et mittit duos ex discipulis suis, et dicit eis: Ite in civitatem, et occurret vobis homo lagenam aquae bajulans: sequimini eum, et quocumque introierit, dicite domino domus, quia magister dicit: Ubi est refectio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit coenaculum grande, stratum: et illic parate nobis.“ Et abierunt discipuli ejus, et venerunt in civitatem: et invenerunt sicut dixerat illis, et paraverunt Pascha. (Alegorie džbánu, byla zde zjevně povýšená.)*

Nésti vodu na tomto místě značí totéž, co řeku, která plyne svým korytem a ukazuje cestu či sama jest cestou. Přijít k místu, které se má stát součástí obřadu *přichystáním beránka (paraverunt Pascha)*, poukazuje na širší souvislosti. Je to obětování, jímž se posiluje a udržuje původní příslib, a to konat v souladu s původní smlouvou neprotivením se Bohu. Býti vyvolen k takové činnosti, současně říká, že se napiješ a okusíš darů Boha Hospodina, který tě ochrání a podepře dobrem. Toto obětování pak dále říká, že Bůh neztratil důvěru v člověka a poskytuje mu tímto možnost vykoupení z prvotního hříchu na počátku lidstva.

Člověk hledá kontext v němž by se zabydlel jistotou smyslu svého bytí. Tohoto úkolu není zba-ven! Prvotní neuposlechnutí základního přikázání si ne-se jako osud a svědomí po věky. A je-li v takovém roz-položení, nezbyvá než hledat cesty moudrosti, aby se usmířil s Bohem, jenž sám o sobě takto pomáhá udržo-vat člověka v naději, že vždy svým příklonem k němu, je oné spáse blíž. Touto spásou je vědomí klidu, že to, co má býti na svém místě je zůstaveno místem oběti a pozdější vzpomínkou na ni, případně i opakujícím se ri-tuálem v čase, vystaveném jako svátek ročního období. Nabýváním vlastního bytí v koleběhu času takto výše popsaném, přichází k člověku moudrost sama o sobě. Je to pramen vůle, *nescházet z původní cesty hledání* současně s důrazem na jednotu, pakliže se toto všech-no děje v rámci společenství a nikoli už jen jednotlivce.

Bez lásky k Bohu a lásky k bližnímu se však takový způsob života nikterak neobejde. Sdílení utváří každo-dennost vzájemnou oporou. Poskytování drobných ra-dostí v celkovém nabývání vědomí, že se takto člověk stává součástí celku, místem kam patří, vyzvedá nad jiné radost ze života, radost z práce, radost z potomků, a lépe snáší přirozené útrapy nemocí a nutné smrti.

Tímto poukazem k návratu a jeho opakování, „slovo“ ukazuje *směr, který se tak může člověku stát výchozí, pro získání opětné důvěry*. Chvatně směřovat do budoucnosti všelijakou modernizací života člověk sám sebe od původního smyslu jednoty bytí vylamuje, oddaluje, ztrácí se, hledá a bloudí. I když fragmentárně, tu a tam pojme záblesk naděje, že zpětnou cestu zahlédl, nevydává se po ní. Chybí mu přesvědčení pro vytrvalost a důslednost.

Na *přípravě beránka* se mají také podílet dva. Sdílení společného osudu je jeden z nejvýznamnějších momentů v našem životě. Člověk se ve spojení s druhým člověkem musí umět rozhodovat, naslouchat a konat v souladu se společným zájmem. Tuto moudrost se učíme jaksi za pochodu. Člověk jest: *přírozeně tvorem společenským* – ανθρωπος ζων πολιτικον φυσει – Aristotelés, „*Politika*“. A to, jak v individuálních, stejně jako sociálních potřebách.

Nastoupení cesty návratu k jednotě se však nemusí nutně nést tím způsobem, že na horizontu této cesty je Bůh. Této věrokuky jsem se osobně vzdal, aniž bych ji kdykoli před tím také přijal.

Cesta návratu k jednotě vede nutně do našeho nitra. Tam se nachází pramen oživující naši mysl a ducha. Tam je možné, ve vlastní poušti zahanbené niterností, zahlédnout onu vyvěrající bystřinu možného osvětlení. „*Poušť roste*“ („*die Wüste das Wachstum*“), jak podtrhuje Fr. Nietzsche a M. Heidegger (1967). Co to znamená? Ztráta jednoty s bytím se neodehrává jejím zničením v tom, co jest kolem člověka. V samé podstatě jest bytí trvalé za všech okolností, neboť, jak už jsme si ukázali, *stále něco jest*. Naopak, hovoříme zde stále o jednotě bytí, které se změnilo v roztříštěnost ducha uvnitř nás samotných. To v člověku „*roste poušť*“. Takže, *méně filosofie a více myšlení* (M. Heidegger).

§3. NA POČÁTKU - ב ר א ש י ת - B.RASHITH JAKO NA KONCI

Bylo-li nutné člověku odejmout jeho počátek, protože se protivil základnímu přikázání v čase stvoření, bylo stejně tak nutné, poskytnouti mu počátek obratu, jestliže se Bůh rozhodl, působením *Krista, Starý Zákon* naplnit. A byly to opět vody ה ג ים (*e.nim*), které se měly postarat o to, aby se všechna stvořená zem omývala tímto propojením. Zde, tak nacházíme, nejpůvodnější jednotu bytí. Teprve z této jednoty, mohou povstat všechny ostatní jednotliviny v souboru jsoucna stvořeného světa v živé a neživé přírodě, chráněny nebeskou klenbou ה ש ג ים (*e.shim*) a Zemí ה א רץ (*e.artz*), jak takovou. Dílo stvoření proto zahrnovalo *všejednotu* neboli ην (*hén – Plotinos*). Mělo býti zachováno, ale člověkem bylo porušeno.

Veškerá stvořená rozmanitost ו י כ ל ו (*u.iklu*) si k sobě mohla svobodně hledat cesty spřízněnosti, podle zákonů, které jim Bůh předurčil. Carl Gustav Jung, osloven těmito nejstaršími archetypy, píše posléze své třídílné pojednání na téma „*Mysterium coniunctionis*“ - *Untersuchung über die Trennung und Zusammensetzung der seelischen Gegensätze...* („Studie o rozdělování a spojování duševních protikladů...“, Zürich 1957). A Immanuel Kant formuluje svoji slavnou větu: *Dvě věci naplňují mysl vždy rostoucím úžasem a úctou, čím častěji a více o nich, člověk rozjímá: hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně* (*Zwei Dinge erfüllen das Gemüt mit immer neuer und zunehmenden Bewunderung und Ehrfurcht, je öfter und anhaltender sich das Nachdenken damit beschäftigt: Der bestirnte Himmel über mir, und das moralische Gesetz in mir* – „*Kritik der Praktischen Vernunft*“, 1788). Myslet v souladu s jednotou a směrem k ní znamená, naplňovat základní sebeurčení.

Naplňovat a vyprazdňovat pohár vědění lze i tak, jak to sděluje G. W. F. Hegel ve své „Fenomenologii ducha (Phänomenologie des Geistes)“ z roku 1807: *Z kalicha, té říše duchů, kypí vlastní nekonečnost jemu vstříc (aus dem Kelche dieses Geistesreiches schäumt ihm seine Unendlichkeit)*. Hvězdné nebe a mravní zákon v člověku, svírají jeho bytí nekonečnou touhou po vnitřním klidu, když poznání nejširší objektivit, světa, je mu přístupno pouze skrze mravnost. Tou je mírnost přístupu, mravnost vytrvalosti, jež ponechává světu, co jest jeho, a poznání se děje jen k jedinému účelu, ozřejmit své vlastní místo v něm. Jest to počátek i konec zároveň. Počátku lze dohlédnout pouze zpětným pohledem a domáháním se jeho obsahu, konec neznamena nicotu, za kterou se už nic neskrývá, neboť dílo se jeví býti hotovo. Konec značí, že právě tady začíná možnost uchopení nové cesty vpřed, když byl počátek pochopen a stal se nyní obsahem pravidel, vymezením toho, jak správně pokračovat dál, jak žít.

„Z Edenu vycházela řeka, aby zavlažovala zahradu (Et fluvius Eden egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradisum“, Gn. 2,10). Tekoucí voda poskytuje stvořenému životu možnost pohybu. Je to základní živina všemu tvorstvu. Ve všech svých podobách je tekutina základem pozemského bytí, jako dar, takže: *voda, mléko, krev, víno* zajišťují život, kterým zde člověk opanuje *to jsoucí, kteréžto*, díky níž může bytovat v tolika rozdílných podobách. Jest potom zatěžko člověku hledat správnost mravního příměru ke všemu tomuto světu, když neobdržel vědění o jejich podstatě a musí, vedle toho, sebe sama zdržovat od vášní, kterými své zájmy a potřeby koriguje a odklání od svévole. Nebeská klenba *הַשָּׁמַיִם* a voda *הַמַּיִם*, která proniká vším, jsou pravidla našeho bytí. Chtějíc změnit vesmír nebo koryta řek, naráží člověk od přírody na nepochopení.

Člověk chce neustále brát nebeské klenbě její obsah vyprazdňováním kapes z kabátu, který si obstaral, aby se mohl schovávat za troufalost, jejíž jméno tu je: *ztráta odpovědnosti*. Bere si, co není jeho. Z koryt řek se domohl vybudovat vodní díla (Heidegger). Ani jedno se mu nevrací dobrem. Porušeností nebeské klenby dosáhl jen k tomu, co se zjevně ukazuje, a to, že: vesmír je prázdný, osamocenost člověka pak o to více zklamáná, až si musí vymýšlet jiné světy, aby sobě samému nemusel přiznat, fakticky život v omylu. Takto se člověk předbíhá a marně chvátá do *nicoty*, kterou již nahlíží pln zmaru, ale neschopen se úpornosti, takového druhu vzdát v prospěch jednoduchého bytí v pozemskosti. *Podstata člověka, to je především jeho nitro.*

Poznávejme, tvořme, ale nechtějme hned obsazovat jiné světy, nebo s nimi válčit, pro mrzkost a nízkost našeho *bolavého místa, kterým jsou vědomí a emoce*. Je tu potom otázka, proč se člověk pustil do tak pochybného podniku, jakým jsou příběhy o konci světa? Protože svůj konec nahlíží ve fantasii a skrytém přání opanovat svět, každý sám za sebe. Každý si totiž myslí, že v případě skutečné zkázy, právě on přežije. Jinými slovy, každý se domnívá, že jest *vyvolen* k takovému přežití.

Můj Duch nezůstane v člověku navěky – je to koneckonců smrtelník! Ať jeho život trvá jen sto dvacet let.

Καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός Οὐ μὴ καταμείνη, τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας, ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη.

Non permanebit spiritus meus in homine in aeternum, quia caro est: eruntque dies illius centum viginti annorum.

V základní podání, hebrejského znění téhož místa (**Gn. 6,3**), se potom setkáme s následujícím popisem:

יְהוָה וַיֹּאמֶר לְעָלַם בְּאָדָם רִיחִי יִדְוֶלֶא : שְׁנֵהּ וְעֵשׂ
רִים מֵאֵהּ יִמְיוֹ הִיוּ :

*b·sh·gm eua bshr u·eiu imi·u mae u·oshrim
shne : u·iamr ieue la - idun ruch·i b·adm l·olm*

Dočasnost lidské existence je zde poskytnuta trvalostí vloženého ducha (*πνεῦμα* – pneuma, *spiritus*, רִיחַ – *ruch·i*). Tento duch v člověku, je božím záměrem, poskytnout mu příležitost pochopení, faktického významu sebereflexe, dočasnost a tím i vyzdvižení nutnosti, nepromarnit život jiným, než právě duchovním zaměřením ke všemu, co se má stát podstatou, již je vnitřní nahlížení lásky ke všemu stvořenému dílu. Také zde, se má vyzdvihnout *ponechání na místě*. Je to duch člověka, který je odpovědný za osud, jenž si poskytuje zájmem po naplnění životních cest. Bůh jej poskytl pouze jako nápomoc. V posledku, duch je výsledkem takové snahy, duše se na tom všem podílí všemi znaky individuálnosti a zejména schopnosti uměřeného přístupu k takovému úkolu. Takto je zůstaven člověku, život sám. A dále, ve smyslu: *יִמְיוֹ הִיוּ* (...*ať jeho život trvá jen...*) ukazuje na deistickou oddělenost Boha od člověka (*Bůh stvořil svět a dále jej ponechal svému vlastnímu vývoji*). Je to záhlédnutí vlastního osudu. Nebude-li tak ponecháno, *jak jest*, setká se člověk se svým zánikem dříve, než prohlédne, neboť pro své naplnění onoho základního smyslu, života v radosti, promarní všechn čas. Učiní-li však všechno pro to, aby se stal duchovně vědoucím, bude sdílením duchovní radosti zbaven utrpení z nevědomosti. Lidský duch je pohnut vnější příčinou. Bude-li však schopen nahlížet sebe sama v jednoduchosti takového základu, zbaví se dalších zprostředkování, která mu jinak brání v pokoře. Jde tu o sobní, niternou odpovědnost za život v celku. Každý je vyvolen již tím, že se mu daru ducha dostalo. Proto *יִדְוֶלֶא* (*nezůstane*), současně vyjadřuje to, že: „*Je dáno k opatrování, propůjčením*“.

§4. OBEJMI SE, VE SVÉ VLASTNÍ ZAHRADĚ

Žijeme bouřemi, přístavišti, pohledem do dálek, vůněmi květů, láskou i nenávistí, klopítáním, časem klidu, netrpklivým očekáváním, světlem naděje, sdíleným utrpením, nevázanou radostí, odměnami, marným úsilím, vítězstvím a prohrami, objetím, prací, dobou nechutí a lenosti, studiem, zásluhami, blouděním a nacházením, výchovou, nejistotou, pevným odhodláním, také ztrátami sebedůvěry, pocity viny, ospravedlněním, bídou i bohatstvím, zdravím a nemocemi...

Všechna tato a mnohá další bohatost existence je právě tím, co činí náš život obsahem, jeho nepopěrnou pravdou ve výzvách, kterým jednou podléháme či jindy s úspěchem zvládáme: pro sebe, pro druhé, pro ideje, něčemu navzdory, pro chápání smyslu bytí v jeho radosti, a přesto jen málo kdy v plně pochopením sebeurčení. Vyplyne většině z nás z tohoto množství jen jediná otázka: „Kde jest v tom všem mé místo, kde mohu nalézt pravdou svého bytí, kde vlastně setrvávat klidným nahlížením svého pravého Já?“

Ať nikdo nepodléhá marnosti, prázdnota bude jeho odplatou! – No credet, frustra errore deceptus, quod aliquo pretio redimendus sit! (Numeri, Job, Žalmy...).

K této „marnosti“ má člověk svým založením nejbližší. Jeho přirozený sklon k tragédii opanuje svět. Optimismus si dopřává jako výsadu. Všechno zlo si přivolává, protože zapomíná žít povinnostmi. A tou první povinností jest, splňvat požadavky reality.

Není proto jiné zahrady, než-li je ta, která přetrvává v našem srdci a v naší mysli. *Eden* je obraz. My jsme však skuteční. A jako taková skutečnost zažíváme útrapy. Jsou to útrapy ducha, jenž se vtěluje do obrazu s marnou představou, že existuje reálně. Nikoli! Je to obraz, který nás má učinit šťastnějšími tam, kde jsme. Ve světě vezdejším, usilováním, prací, vcítěním a láskou.

Marnost je poukaz dvojím směrem. V prvním případě jde o hledání východisek, která nejsou vždy na první dotek zřejmá. V druhém, jsou-li východiska již zahlédnuta, přichází, i tak pochybnost, jsou-li to východiska pravá. Tudíž, *marnost* opanuje také strach a osamocenosť. Kolik otázek musí býti vysloveno, aby se duch jednotlivce zbavil pocitu či vědomí marnosti? A to jest další oblast vědění. Pocit marnosti prodlévá v intuici, vystrašenosti, přecitlivělosti, pochybách o sobě samém. Vědomí marnosti se chce domoci evidence jistot, které však samy o sobě nepřichází. Překonat marnost je potom možné pouze vytrvalým úsilím *konat pro nalezení smyslu*. Oč více se marnost tohoto jednotlivce, pro něj samotného, jeví být svou vlastní přítomností, mnohdy právě o to více podléhá dojmu, že poučováním jiných dosahuje k jejímu překonávání, ovšem zřetelně oddalováním se, svým vlastním úkolům. Tak se ve společenství lidí vytrácí úkol jednotlivce, přenášením jeho odpovědnosti za sebe sama, na: *Ty druhé*.

Roste poušť, neboť přestaly rozkvétat zahrady! Překonávání *marnosti* se zvrhlo ve vyčkávání. *Oni říkali, támhle jsem četl, stalo se a nikdo nepomohl...* Svět zabředl do kritiky TĚCH JINÝCH, kdo mohou za to špatné, co se děje, co rozdmýchává nespokojenost, *na co je tedy, nutné poukazovat*. Kdy však přijde individuální čin ve změnách, jest v nedohlednu, neboť: *když ti druzí ne, tak proč já?!*

Přesto se mnozí chlubí svým *posláním*. Vedou jiné v domění, že pro ně činí dobro. V takto nastaveném sebebepřesvědčení však opoměli, že neposkytují víc, než podporu *marnosti*, neboť nevedou k sebeurčení, ale pouze k tomu, aby se vedení samo stalo *marnou závislostí*. O poslání může mluvit budoucnost, nikoli přítomnost, a to ještě tím způsobem, že se vzdá *nepokorné domýšlivosti* a nastoupí cestu skutečné, *tiché práce*.

§5. VZAL JSI A STÁLE BEREŠ VÍC, NEŽ-LI TI, BYLO DÁNO

Omyl starých Řeků, v čele se Sókratem spočívá, viděno dnešními očima, vlastně v pohledu, který je špatným rádcem: „*Nikoliv stromy, ale lidé mne zajímají*“. Jest to další krok k filosofii, která *odnímá tomu, co je své*, víc než-li je tak jednotlivci přisouzeno. Důrazem na člověka zaniká příroda. Je vyzvedávána jeho subjektivita a rovněž cit, což znamená, že existence jednoty je porušena. Podstatou, substancí, pralátkou - $\alpha\rho\chi\eta$ - je započata destrukce o sobě. Subjekt se, světe div se, povýšil na objekt. Člověk se nadřadil přírodě, učinil se podstatou všeho, *pra-hmotou smyslu bytí*.

V této povýšenosti subjekt sobě zůstavil *vlastní pravidla svobody*. Zvykovými normami, zákony a ústavami a všeliko čím ještě. A, aby toho nebylo málo, poskytuje jejich obsahy, jako vzdělání, které má mnohé takové učence dosazovat do vlády či kamkoli, kde je ostatní údajně nutné vést k lepší, ba dokoce zbožné mravnosti. Člověk se tímto aktem ve skutečnosti podřekl. *To Já jsem stvořil Boha, abych nemusel nést vždy, a za všech okolností odpovědnost*. Nikoli Bůh, ale člověk nese toto břímě. A zdá se, že v tomto obráceném gardu, v jakém jsou nastavena ona shora vyjevená tvrzení, nevoní nám takový názor, neb ruší všechno to, co bylo až doposud řečeno, napsáno, uzákoněno, třeba i repektem a demokratickým dialogem, umožňujícím cokoli, unese-li jeho obsah argument a nikoli plané, emotivní tlachání.

*Člověk je tvor, pln povýšenosti. Příroda totiž nemyslí, vesmír neodpovídá, záhrobní život je tajemný a smrt si nevybírání, kde je pravda nikdo neví, co bylo dříve: vejce nebo slepice, tak co už nakonec pak s tím vším? Uchopit to Descartovsky! Jestliže v těchto otázkách nalézt pravdy je člověku zatěžko, tedy pravdy objektivní, zbývá přeci ještě pravda subjektivní: **Já mám pravdu!***

Čím se tedy liší myšlení starého a nového světa, pozvolna vychází najevo. Člověk se uzavřel do vlastní ulity pln strachu, že bude muset s tím vším, co je kolem něj, usilovat o vlastní existenci. Pouze a jen příroda pravdivě sděluje, kdo člověk jest. Nikdy to neříká žádný počítač, televize nebo chytrý telefon. Pouze a jen příroda, naše schopnost obstát v ní, jest měřítkem pravé kvality člověčenství. Tedy, dále, pouze a jen způsob, jak člověk zvládá žít v souladu s ní. Dokonce ani ekologie to neumí. Žít v souladu totiž neznamena nutně *v návratu do pravěku*; žít v souladu znamená, že to, co člověk vynalézá, tak předně proto, aby příroda byla zachována se sebou samou a člověk, aby obstál tvůrčím způsobem, coby zprostředkovatel její jednoty. Taková filosofie se nepřičí ani požadavku přerušení těhotenství, má-li být zachována celistvost duševního života, například znásilněné ženy, nebo u jiné, opět takového rozhodnutí, pakliže jí podmínky nedovolují zvládat důstojný život s vidinou *dítěte*, jako překážky pro možnost *jeho* neodpovídající péče. Zahrada může rozkvétat pouze tam, kde *člověk nachází kontext v němž by se zabydlel, jistotou smyslu svého bytí*. A tím jest jeho neporušenost se sebou samým, obejmutím vlastní zahrady bytí.

Dopomáhat, aby to, co jest své, ve svém také přetrvalo, jest úkol nade vše vznešený. V takovém díle je radost ze sdílení, pravého a nepoučujícího. Sdílení, kteréžto ukazuje cestu, ale nikoli už kroky. Takto se lze přiblížit původnímu záměru: *odpovědnosti jednotlivce, obratu, posilování vůle, odvaze a nebázlivosti*.

Myšlenky se mohou stát oběktivním názorem, jestliže nevypovídají o sobě, ale o povaze jsoucna. Takto začíná působit argument, který se vzdal falešné přecitlivělosti. Nebrat víc, než kolik je člověku dáno a zachovat, co jest své. A čeho, že má býti tímto dosaženo? Klidného růstu, neboť toto a jen toto, v skutku stačí.

Z Á V Ě R

Vzhledm k povaze současné sebe prezentace na sociálních sítích, je možné s klidným srdcem komentovat, že žádná pravdy už není dost dobrá. Vše jest napadáno vlastním opakem. Tato množina uskutečňovaných protikladů dnes došla do takových obludností, že je znehodnocená i veškerá lidská důstojnost. Nic méně, nestačí to ovšem ještě zdaleka, neboť zde máme nový fenomén, umělou inteligenci. A ta, jak se zdá, nám to v blízké budoucnosti pěkně zkomplikuje. Její zneužití je velmi prosté. Je naprogramovatelná na jakoukoli nepravdu. A jest zajímavé, že se člověk nepohybuje na ose: *od nevědomosti k pravdě*, ale na ose: *od nevědomosti k temnu*.

Člověk si digitálními technologiemi, už vskutku bere tolik, že na celý ten objem zdaleka nestačí. Všim tímto popraskem přeskakuje sebe sama. Přeskakuje rovněž ploty, které říkají, že doposud morálně nezakořenila odpovědnost, kterou lze pošlapat, byť jen upadnutím kaštanu z rozkvetlého stromu.

A tak tématem, které jsem si zde dovolil publikovat, mám jednoduchý záměr: pozastavit chvatné blouznění v neodpovědnosti, lehkým návratem k tradičním hodnotám. Člověk pochybil již mnohokrát a tentokrát, jak se ukazuje, dopady jeho nevědomosti, předesílají znaky narůstající agresivity spolu se zvýšenými snahami po sebeprosazování. Ještě donedávna jsme měli možnost slýchat řady přednášek o psychopatech. Dnes je vystřídali patologičtí lháři všeho druhu.

Milí posluchači, býti spojeni hodnotami není žádná ostuda, ponížení či jiný výjev malosti. Přijmout část čehosi původního, jako je například: *At' mi je vzdálena neupřímnost srdce* (Ž. 101,4) může poskytnout východisko z nejistoty a nastoupit cestu dobrodružství vlastního odolávání, vytrvalosti, důslednosti a překonávání.

*D O D A T E K
(VE VŠÍ SKROMNOSTI)*

- 1.** Kdo má dobré srdce, necítí osamění.
- 2.** Kdo má klidnou mysl, může lépe pomáhat.
- 3.** Kdo daruje, probouzí naději.
- 4.** Kdo je spravedlivý, jde příkladem.
- 5.** Kdo je mírný v řeči, bývá slyšet.
- 6.** Kdo se umí smát sobě, respektuje druhé.
- 7.** Kdo pracuje, má výsledky.
- 8.** Kdo je trpělivý a důsledný, nepotřebuje poučení.
- 9.** Kdo miluje, prodlužuje život.
- 10.** Kdo jde jako první příkladem, nebude poslední.
- 11.** Kdo pomáhá bez odměny, raduje se ze života.
- 12.** Kdo dbá o čest druhého, sám je čestný.
- 13.** Kdo ovládá emoce, zahlédne víc.
- 14.** Kdo má hranice, je svobodný.
- 15.** Kdo zná obsah, nestará se o formu.
- 16.** Kdo má vnitřní světlo, lépe kráčí temnotami vnějšku.
- 17.** Kdo je spolehlivý, poskytuje důvěru.
- 18.** Kdo ponechává svému, co jeho jest, je pevný.
- 19.** Kdo se těší z maličkostí, má velikou duši.
- 20.** Kdo nedbá pomluvy, má otevřenou mysl.
- 21.** Kdo nepoučuje, druhé poučuje.
- 22.** Kdo je za všech okolností laskavý, má odvahu.
- 23.** Kdo dává přednost slabým, žije v pravdě.
- 24.** Kdo všeho užívá ve střídmosti, nermoutí se.
- 25.** Kdo se nepřestává učit, zvládá vydržet sám se sebou.
- 26.** Kdo má duševní bol, má před sebou úkoly.
- 27.** Kdo je nespokojen, nemyslí na to, co je pravda.
- 28.** Kdo bere spravedlnost jako cit, usouží se zklamáním.
- 29.** Kdo ve zdraví myslí na nemoc, žije budoucností.
- 30.** Kdo v nemoci myslí na zdraví, žije přítomností.
- 31.** Kdo bere úspěch jako výsadu, je mu brzy odejmuta.
- 32.** Kdo se domáhá vítězství, nezvládá prohru.
- 33.** Kdo zvládá žít v klidném rozjímání, zná jazyk ducha.
- 34.** Kdo má rád sám sebe, neobává se druhých lidí.
- 35.** Kdo je druhými přijímán, má také práci na celý život.

*Touhu po věděni nelze uzavřít, jen uchopit
novým způsobem*

Otázky a poznámky:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

© Jiří Adamec

**ZE VŠEHO, CO TI PATŘÍ
NEVEZMU SI NIC**

**AD CORIGIAM CALIGAE NON ACCIPIAM EX
OMNIBUS QUE TUA SUNT**

Adamec Jiří - Filosofický seminář - Katedra teorie
2023

A6, 100 výtisků

IČ 105-48-629/154